

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 8 hónap.
 Készenléti ár 19
 Külföldre: Negyedévre 6
 Éves ár 20

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszedik ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Nemzetiségi pörök.

— febr. 21.

Országszerte nemzetiségi pörök folynak. Állam és nemzetellenes izgatással vádolva állnak a büntető bíróságok előtt olyan emberek, akik részben a magyar törvényhozás tagjai, részben a jövőben fognak oda bevéltatni.

A helyzet némileg megváltozott. Eleddig a törvényhozás házában kívül álló agitátorok, magukról megfélemezett papok, tanítók, ügyvédek, újságírók izgattak a magyar haza ellen s egyik másik el is vette méltó büntetését. Ma azonban nem választók, hanem választottak és választandók pályáznak az olesó mártiri babérokra. És ez jóval veszedelmesebb jelenség, amely fellett egyszerűen napirendre térni nem lehet.

Mikor a jog, törvény és igazság uralma lehetővé tette, hogy a nemzetiségi képviselők bejuthatnak a parlamentbe, örömmel vette ezt tudomásul a magyar közvélemény.

Első sorban azért, mert szabad

ut engedtetik a törvénynek, semmiféle idegen befolyás nem érvényesül a nemzetiségi választók szavazatánál. Egy nép műveltségének és szabadságának fokmérője az, hogy mily szabadon adja le voksát a választó.

Hát az ország nemzetiségi választói le is adták szabadon szavazatukat és így kerültek be a parlamentbe Valasek és társai. E szabad választásban megnyugodott a magyar közvélemény azért is, mert azt hitte, hogy most meg fog szünni az aknamunka.

A nemzetiségi vezető férfiaknak alkalmuk nyílik most nyíltan, szabadon, a mentelmi jog védelme alatt — az egész világ hallatára és illetékes helyen követeléseiket és nézeteiket hangoztatni és meggyőzni a közönséget irányuk helyességéről. S alkalmuk nyílik a magyar kormányának szemtől szemben kifejtetni a maga álláspontját.

Szóval az érvek és elvek mérkőzését vártuk attól, hogy Valaseküket beeresztettük az új országházba.

Tévedtünk, csalódtunk. Nemzetiségi képviselők héba-hóba szólalnak csak fel a parlamentben s ekkor is vagy bolondokat beszélnek, amikkel komolyan foglalkozni nem lehet, vagy a gyűlölségnek egész áradatát szórják a Ház tanácskozási termébe. Tárnyilagós, a kérdéseket és a helyzetet tisztázó vitára s kijelentésekre tehát nem akad alkalom.

A nemzetiségi urak, akik ez előtt a szószéken, az iskolákban, a korezmában dikcióztak, most a képviselőházban is csak dikciónak, sem újabbat, sem okosabbat nem mondanak.

Ellenben megnagyobodott a munkálkodási körük. Most már a képviselőházban is izgathatnak a magyarság ellen.

S annál fokozottabb mérvben folyik a nemzetiségi aknamunka az országban. Bizonyítják ezt a nemzetiségi pörök, melyekben súlyos hazaárulási vádakkal megrakodva állanak az agitátorok a büntető bíróság előtt.

A nemzetiségi izgatás dolgában

Jókai ostora.

Rege a Hortobágyról. Írta: *Erdélyi Gyula.*

Kezdhethem ezt a kis írást a magyar mese nyitányával: hol volt, hol nem volt; de eszembe jut, hogy nem történetet vések örök táblába, mint komoly tudósok szokták tenni, hanem csak adomát művelek a magyar néphumor jávára, a mi igazabb mese sokszor, mint a nagyszabású történetírás.

Csapongó képzeletem messze ragad és ki visz céltom keretéből. Eszembe jut, hogy azok a kis apróságok, melyek félig tréfák, félig komolyak, többet őriznek meg a magyarságból, mint az akadémiák hivatalos buvárlatai.

Csapongó képzeletem elborult azért, mert a nemzetet jellemző ez apróságokért nem szoktak lehajolni s ezeket nem közlik, sem írásban, sem képben.

Elvesznek mint a Tisza-virág.

Bölesőjök rendszeren koporsójok is. Életök kérész természetü, sirjok a létrehozó pillanat.

És most a szives olvasó, e kis bevezetés után, kövessen engem az adoma színterére, a mely hely a népdalok hőseinek birodalma volt valaha s a hol a gulya-ménes százával legelget-delelget.

Keressük föl az alföld szívet.

Igy kezdem csak és mindjárt ráismernek: „Hortobágyi pusztán fuj a szél” — Ezen a hortobágyi pusztán ott van a magyar költészet felkent fejedelme, hogy a leendő fejedelem vállalata részére vegyen fel vázlatokat.

Igaz-e, nem igaz-e, a hogy történt, én debreceni embertől hallottam a vázlatok bírálatát, melynek csúcsa az, hogy az élő költő-király nem írhatta le jól a Hortobágyot, mert nem hajnalban nézte meg a király-fenségű pusztát, mikor a harmat csillan, mikor az ezerekből álló gulya kolomp-hanggal ébred, a pusztával ölelkezik a hajnal kapuja, mit én nem tudok leírni, s ha leírnám sem tudnám helyrehozni a Jókai mulasztását. A festékeverő sohasem versenyezhet a művésszel.

Királyok nyomában azonban mindig monda fakad, ha hajnal hasadást nem láttak is a pusztán. Rudolf királyfi könyve egy pusztai hajnal leírásával szegényebb de a magyar monda kincsétára egy mesével gazdagabb.

Jókai Mór nagyszerű impressziókat hozott el a pusztáról, a mit, ha valaki, csak ő tud megérteni, ki játszani képes a magyar szívével. A legviharosabb szen-

vedélyek dajkamesélője a dajkameséből forradalmi indulót szerez.

A széles rónán járva-keelve a költőkirály, a puszták egy fiával találkozott szép deli esikős bojtárral, ki ostort font, nem ugyan láng sugarakból, de magyar módra, annak való szíjból.

Ez a pusztai házi-ipar megtetszett a nagy költőnek s oda szólt a bojtárhoz, hogy mi az ára egy ilyen ostornak?

— Nincsen ennek ára, uram felelt a fiu, — annyi időnk van, hogy kölcsön is adhatnánk, a mi pénzbe nem kerül, azért nem jár pénz. Nincs ennek se foglalatja, se ára.

— Ejnye, pedig szerettem volna egy ilyen ostort magammal vinni Budapestre de különben, ha nem lehet, nem tehetek róla. Adj: Isten, ösém.

A monda elbeszélője szerint Jókai sarkon fordult, ott hagyta a csikósbojtárt, ki serényen folytatta munkáját s mikor elkészült vele, megsajnálta azt a budapesti nagyurat, kinek még nincsen olyan ostora, a mit a Hortobágyon fontak, de ugy annak rendje és módja szerint.

Munka végén odaszólitott egy kis bojtárt s ezt mondta neki:

— Hallod-e, Pista, itt ez az ostor, ülj lóra, menj be a Bikába, ott van szállva egy pesti ur (más ott nem is le-

most a tót agitátorok vezetnek. A románok csendesebbek, de társadalmi s különösen gazdasági uton törekcszenek az érvényesülésre. — Egyre nő a tendenciózus román pénzüzetek száma, melyek egyebet sem tesznek, csak földet és földet vásárolnak Erdélyben, kiindulván abból a szempontból, hogy akié a föld, azé az ország.

Látjuk tehát, hogy mindazok a módszerek, melyeket eddig a törvény korlátain belül alkalmaztunk a nemzetiségekkel szemben, — eredményre nem vezettek s a helyzet mindenütt az országban, ahol nemzetiségi lapok és agitátorok vannak, mindinkább elmérgesedik. A legutóbbi nemzetiségi pörök megdöbbentően igazolják ennek az állításnak az igazságát.

Elérkezett a szigor és erélyesség ideje. A magyar államhoz méltó erővel és határozottsággal kell fellépni a konkolyhíntök ellen s első sorban lehetetlenné kell tenni a külföldről jövő anyagi és erkölcsi támogatást. Mert külföldről táplálkoznak a Valasekek és Lukácsiuk, onnan rángatják őket dróton.

Es kell egy ellentmondást nem tűrő iskolatörvény, mely abban eszesodjék ki, hogy *aki Magyarországon született, az magyar iskolába járjon*. Ne legyen egy gyermek sem, aki miután elemi iskoláit elvégezte, magyarul ne tudjon és ne legyen egy tanító sem, aki nem becsületes, hü fia ennek a hazának.

Valamint a német Schuhlmeisterekek győzték le 1871 ben a németek a franciákat, azonképpen

het) add oda neki, hajtson vele ménest Pesten, ha tud. Ara nincs, de fizethet egy kis áldomást, ha akar.

Pista vállára fityegtette a karikást, felkapott egy lóra, bevágatott Debrecenbe és elmondta az izenetet szóról-szóra.

A monda elbeszélője a leírónak elfelejtett említést tenni arról, hogy Jókai ismer-e ménest Budapesten és tudná-e hajtani? De kiegészítette a történetírás kívánalmi szerint a mesét.

Jókai másnap a hortobágyi csárdába, a miről valaha anyyi soha meg nem esett rémregényt beszéltek, egy kerek 50 frtos bankót küldött áldomásra a csikós bojtárnak, mire az meghívott a eimborái közül négyet s áldomás kezdetén kiadta ezt a jelszót:

— No, fiuk, aztán lássatok az iváshoz keményen, ne higgye az a pesti ur, hogy öt csikós-bojtár egy éjjel ne tudna meginni ötven forintot.

Meg is itták! Volt még öt kifli is, de azt az ostor-fonó csikós-bojtár feliratta a söntés táblájára.

Igaz-e, nem-e? nem tudom, de hogy magyar embert igazában jellemez, azért jót állok, azt pedig, hogy ez az eset a trónörökös könyvéből kimaradt, sajnálom.

mi is csak a magyar iskolákkal, magyar tanítókkal tudjuk legyőzni és meggyőzni a nemzetiségeket.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, febr. 20.

Az obstrukció ma teljesen csendes mederben folyt. Az ülés is csak 11 órakor kezdődött, mert a kormány és több képviselő a budavári Mátyás templomban voltak misét hallgatni XIII. Leó pápa 25 éves jubileuma alkalmából. De mint rendesen, fél 11 órakor a normális ülések idején, úgy ma már fél 12 volt a mikor Apponyi az ülést megnyitotta.

Már Bizony Ákos beszélt, a mikor Fejérváry báró miniszter vidáman a terembe jött, no, valóban nem volt szükség a jelenlétére.

Bizony Ákos bizony nem bántotta. Unalmas, monoton hangon beszélt az összes Ferdinándokról. A karzat szépei bosszankodtak és egyre várták, mikor lesz mozgalmasabb a tárgyalás. De ma hasztalan várták.

Fejérváry is unottan pödörgette a bajuszát, majd meglátva volt segédét, Hadik-Barkóczy grófot, odasielt hozzá, megmutatva a sebesült kezét, bizonyítva ezzel, hogy semmi baja sincs.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszter elnök, báró Fejérváry Géza, Cseh Ervin.

Elnök fél 11-kor nyitja meg az ülést és bemutatja az irományokat.

Belisska Béni előadó jelenti, hogy Ciokán János mandátumát igazolták.

Neményi Ambrus előadó betérjeszti a pénzügyi bizottság jelentését az 1903 évi költségvetésről.

Az ujoncjavaslat.

Bizony Ákos: Nem ért bár a katonai ügyekhez, szakértőnek sem tartja magát, de mégis felszólal, hogy bizonyítsa mennyire joga van a magyar nemzetnek megkövetelni azt, hogy a magyar hadseregben magyar legyen a vezénnyelv. Ezt történelmi visszapillantásban bizonyítja. — Kezdi a mohácsi vésznel. (Zaj.)

Kubik Béla: Halljuk a szónokot! Ne diskuráljanak!

Felkiáltások jobbról:

Ne rendelkezék. Maga nem elnök!

Kubik: Ha nem tetszik, menjenek a folyosóra.

Bizony Ákos sorra megy a Habsburgokon és bemutatja, illetve felolvassa II. Ferdinánd két levelét, a melyek a hadsereg nyelvéről szólnak. A rendi alkotmányról szól ezután. Majd azt vitatja hogy a közös hadsereg nemcsak alkotmányunkra veszedelmes, hanem faji érdekeinkre is.

Végül határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány terjesszen elő javaslatot a honvédségnek tüzéséggel való felszereléséről.

Szünet után.

Malatinszky beszélt a javaslat ellen. Határozati javaslatában kívánja, hogy a

hadseregben a Gotterhalte helyett a Kölesey Himnuszát alkalmazzák. Ezzel az ülés véget ért.

Régi magyar dalok.

A debreceni Dalegylet Történelmi hangversenye I-ső sorozatának bevezető ismertetése

Irta és felolvasta: *Csurka István.*

Lassanként bizonyítékokra is akadunk a mi regős énekünk mellett. Ilyen p. o. az, hogy a szöveg egy része, mint egy kórosu személyhez szól I-ső István, a pogányokat üldöző királyhoz; továbbá és főként a dalszövegnek az a része szól mellettünk, a mely csak nem mindvégig a legerősebb bizonyítéknak látszott ellenünk, t. i. a hársfakéreg nadrág és nyírfakéreg boeskor. A szöveg ugyanis így kezdődik:

Hársfakéreg nadrágunk,

Nyírfakéreg boeskorunk.

Ha szabad, becsoszogunk.

Ha szabad, becsoszogunk...

Megvallom, hogy én ösapáinkat csak sarkantyus eszímában tudom elképzelni most is, melyet, ha valahová betoppantottak, amugy magyarosan össze is ütöttek. Hol áll ettől a képzelt, de valószínű magartartástól a — esoszogás, pláne: nyírfa boeskorban való esoszogás. De ha tudjuk, hogy ez a napfordulati ünnep afféle jelmezes ünnep volt, hol a magyar ruházattal ellentétes boeskorunk és büszke magartartástól olyannyira elűtő esoszogásnak érthető magarázata van s ha tudjuk, hogy a nyírfa és hársfa, pogány őseinknél szent fa volt, melyből szent kelyheke, szent edényeket faragtak s kérégből bizonyos szenteskedő komoly vonatkozással boeskort is építettek: megszűnik elfogultságunk és erős dokumentumnak tekinthetjük azt, a mi első pillanatra ellenünk látszott.

Pogánykori költészetünknek e kétségtelenül legértékesebb kincsét, melyet a dunántúli végeken lakó ó-szlovénektől sajátítottak el őseink — a megmaradt formájában is, melyet Nagy-Kanizsa vidékén ma is énekelnek: így vettük fel promgramunkba s ezt a következő számban be is mutatjuk:

Kar éneklí, zenekísérettel a következő szövegrészt:

Hársfakéreg nadrágunk,

Nyírfakéreg boeskorunk.

Ha szabad becsoszogunk.

Ha szabad becsoszogunk.

Hejh, regő rajta.

Azt is megadhatja,

Az a nagy jó Isten. (Ismételve)

Ne fuss, ne fuss, ne fuss

Szent István királyunk.

Mi sem vagyunk ördögök,

Hanem te szolgálid.

Hejh, regő rajta stb.

A sárga kordován eszímás, piros nadrágu, prémes, megyszínű mentés, töltes kalpagu „hazug hegedősök, esacska énekesek” boldog állapotját irigylő, szerzetes, jámbor krónikások tudákos gondolkodás módja elfogultsággá, majd haragos gyűlölséggé fajult a királyi regősök ellen. Mindenképen igyekeztek őket leoszorítani a cselekvés teréről. Azonban a legnagyobb, mondhatni halálos esapást az Árpád-házi királyok kihalása mérte-dalos rendre. Az idegen házbéli, idegen talajban gyökerezett királyok már nem látták bennök a nemzeti tradíciók hivatott ápolóit, nem értették meg őket s e szerint értékelték. Pusztulniok kellett.

A királyi jegyzők s az egész kró-

nikás rend folytonos intrikája véget vet céhszerű rendjöknek.

El kelle hagyniok a királyi udvart, megfosztatnak nemességöktől s már a XV-ik században utcai kóbor énekesekké süllyednek alá. Felhagynak a hőskölte-mények dallásával s már Tinódi korában vásári népnek mulatozására szánt kicsapongó, olykor trágár dalok éneklésével keresik kenyerüket. Mint Tinódi is meg- emlékezik rólok :

„... Hegedősök, kiknek bor a lelkök,
Csak borért is elzörgetnek néha szegények.
Gyorsan köppint, meg idején bekeni magát
Szunnyadt, veti ő nótáját, vonszja a fáját” —

t. i. „vonóját a hegedüs” — jegyzi meg egy Kommentátor. Hegedü vonóról em- lékezik a hegedüsöknél, mely vonó he- gedüt is feltetelez, holott még Tinódi korában hegedü nem is volt s e szó „he- gedős” nem a mai hangszer után képző- dött, hanem a hegedü igéből ; képletesen : a hegedősök, dalaikkal, a hősök csatában kapott sebeit mintegy behegesztették.

A történeti költészet a diákok, lan- tosok ragadták kezökbe. Az ő eredeti busongó melódiájuk lesz alapja a szo- moru magyar nótának, borongós melódi- ájuk stylje húzódik át a kurucvilág dal- költészetén, sőt a XIX század népdal- költészeténél kiválóbb egyedein: Csere- bogár, sárga cserebogár, Bus a az idő, bus vagyok én magam, — Végig men- tem az ormódi temetőn, — Megvirad még valaha, — Deres a fű édes lovam ne egyél stb. — melyek a lantosok for- májának fejlettebb, tisztább alakjai.

A lantosok, valamely nagy urnak titkari, iródeákjai voltak, kik papi is- kolákban nevelkedtek, deák műveltség- ben részesültek. Kezdetben a krónikát csak megírták, de nem énekeltek. A XV-ik század vége felé azonban már nyoma van annak, hogy a humonisták előtt nagy becsben álló Gábor diák Mátyás asztalánál Szabács viadaláról szóló éneket énekeltek. A lantosok különben megbotrán- koztak a hegedősök élőhagyományból táplálkozó naivságán mindenképen és mindenáron történeti hűségre törekvő historiás énekek szerzői lettek. Ez ma- gyarázza szárazságukat.

E historiás énekszerzők közül való Székely Balázs, Kákonyi Péter, Batizi András, Sztáray Mihály és Farkas And- rás, kik közül legrégibb szerző ; Farkas András, amennyiben Bod Péter Magyar Athemása szerint Farkas András „Jersze emlékezzünk” kezdetű verses krónikáját a Galszécsi István „Keresztyéni tudomány- ról”, e. Krakóban 1538-ban kiadott munkájához esatolta. Ezzel szemben a fentebb említett szerzők krónikái az 1540 50 és 52-ik években látnak napvilágot. A Farkas András „Jersze emlékezzünk” kezdetű verses krónikájának becsét, ezen elsőségén kívül neveli az a körülmény, hogy a magyar énekek közül ez a leg- régibb mű, mely hangjegyekkel jelent meg nyomtatásban.

Olvasva a zsidó és magyar nem- zetről szóló ezen historiás éneket, míg egyfelől bensőségteljes volta meghatja az embert, addig másfelől véghetetlen naiv- sága mosolyra kelti, kivált ott, hol fel- esap a szerző etimologusnak s néhai Szabó István jeles classicus fordítókkal, (ki hazafiságából karthagót is a kardhágó magyar szóból származtatta le — ilyen módon elmélkedik a magyarok bejövetele leírásánál :

„... Löbörből magoknak önön hasok alá
Hólyagot varrának, vizen átkelének,
Hét kapitányokat köztük emelének,

Bejövének az jó Magyarországon
Kit neveznek vala hő Pannóniának
Mert im az kenyérnek deákul neve : pania,
A pánistól hívják jó Magyarországot
Bő Pannóniának, bő kenyérő országnak.” stb.

A krónikások, köztök Farkas And- rás is — a krónikási hívséget gyakorta emlegették, kivált, ha, „Csacska hegedüst” sejtették magok körül, de azért nagy lel- kiismeretséget ők sem csináltak a do- logból. Ha nem jutottak könnyen vala- mihez, könnyen tuladtak a nehezén, gon- dolván : a ki tudja, úgy is utána gon- dolja, a ki nem tudja, annak meg ennyi is sok. p. o.

„Első kijövésben még pogányságokban
Adá (Isten) e hatalmas Atilla kerélyt,
Ki az nagy Nemrónak unokája vala
Bendeguznak fia, ez világnak félelme.
Másod kijövésben a szent István kerélyt
Szent Imre herceget, dicső szent László kerélyt
Ezknék utána jámbor Béla kerélyt
És a Zsigmond császárt, a Jankult vajdát
Lengyel László kerélyt, ifju Lajos kerélyt.
Isten győzi számít a sok jámbor kerélynak !”

E bosszantóan józan szárazság után mielőbb bemutatná dalegyletünk a szin- tén Farkas András által szerzett meló- diát, a származás eredetét bizonyító végső strófát ide igtatom :

„Farkas András szerző ezeket énekbe
Keserőlven a nyomorólt országon
Igen szánja vala, hogy az hitetlenek
Istennek híven széllel (szélylyel) üldvönk vala,
Kis Karácson után immár írnak vala
Az ezerötszázban harmincz esztendőben. Amen.

Kar éneklí :

„Jersze emlékezzünk az örök Istennek
Csudálatos nagy hatalmasságáról
Melylyel seythiából régi magyarokat
Jó Magyarországra olyan módon kihozta,
Mint régen kihozá a zsidó népeket
Faraó királynak markából, inségéből.

Azért ez éneket mi kétfelé osszuk,
Hogy-e dolgot nyilvánban megérthessük.
Először mi szóljunk a zsidó népekről,
Mint őket az Isten Egyiptomból kihozá,
Azután mi szóljunk a magyar népekről,
Mint őket az Isten Seythiából kihozá.”

Több oknál fogva nem lehet célom e korszak kiválóbb énekszerzőinek kime- ritő irodalom történeti méltatása. S ha Tinódiról megemlékezem, azt oly alakban és terjedelemben teszem, amennyire azt az alkalmosszerűség épen megkivánja.

Tinódi XVI-ik század legterméke- nyebb lantossa volt. 1510 körül született s már 1557 végén, a kassai levéltár ak- tái özvegyéről emlékeznek. Udvari lantos óhajtván lenni, deáki tudományokat tan- ult. Majd vitézi pályára lépett s vitéz- kedésében, 24—25 éves korában, balkezén olyan sebet kapott, mely alkalmatlanná tette a további katonáskodásra. Ekkor Emjingi Török Bálint udvarában vonta meg magát, hol ura gyermekeinek neve- lője s udvari lantosa lett

(Folyt. köv.)

EGYHÁZ és ISKOLA.

A debreceni gör kath. egyház tiszti- kara. Fircák Gyula gör. katolikus püs- pök most hagyta jóvá a debreceni magyar gör. kath. egyház tisztikarának választását. Az új tisztikar a jelen évtől szá- mitandó három éves ciklusban fog mű- ködni s a következőleg alakult meg : Világi elnök : Kerekes Géza nagybirto- kos, a debreceni szabadelvűpárt elnöke, főgondnok : Czilli Mihály kereskedő, el- lenőr : Stéfán Vazul László máv. hiva-

talnok. jegyző : Plesa Ferenc kántorta- nitő, egyháztanácsnokok : Dumbrava László m. kir. anyakönyvi felügyelő, Potorán István m. kir. táblai bíró, Ja- szenesák Sándor és Kovaliczky Antal ál- lami főreáliskolai tanárok, Popovics István m. kir. postafőnök, Popovics Gyula és Dubay Jenő bankhivatalnokok, Erovics Gyula máv. főellenőr, Artimovics Antal máv. ellenőr, Vas János, Mihálics Pál, Kubek György máv. hivatalnokok, Rónay László és Plivelics Milán m. kir. posta- tiszték, Thoma Miklós m. kir. dohány- gyári tiszt, Ilniczky Izidor m. kir. adó- tiszt, Jeney István, Juga Gyula máv. segédtiszték, Nacszinszky Elek máv. hiva- talszolga, Balogh Gyula és Csanda Jó- zsef kereskedők, Juhász Sándor, Sinka János, Breza Pál, Gordán János iparo- sok, Győri Mihály, Korodán István, Csuri Péter, Bódán Gábor, Garisesók Jó- zsef és Lőrincz István kisbirtokosok.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Nem lesz februárban rend- kívüli közgyűlés.** Először úgy volt tervezve, hogy a felekezeti elemi iskolák ügye és az 1903 évi költ- ségvetés újból való tárgyalása cél- jából Debrecen város törvényható- sági bizottsága e hónap 26-án délután 3 órakor rendkívüli közgyű- lést tart. Azonban sem az elemi is- kolák ügye, sem a költségvetés újratárgyalása nincs úgy előkészítve — hogy a rendkívüli közgyűlés 26-án megtartható legyen s így azt el kellett halasztani március hó első napjaira.

× **A városi nyomda önkezelésben.** Debrecen város nyomdáját a város ügy akarja kezeltetni, mint a városi világi- tási vállalatot. Annak mintájára egy szak bizottságot fognak választani, mely élén Vecsey Imre főjegyzővel csupán ellen- őrizni fogja a nyomda működését, de máskülömben az mint külön üzlet önál- lóan fog kezeltetni.

× **Tanácsülés a városnál.** Ma délelőtt fél 10 órakor a városházán Kovács Jó- zsef polgármester elnöklete alatt tanács- ülés lesz, miután az elmúlt esütörtöki tanácsülésen nem tudták elintézni az ösz- szes folyó ügyeket.

× **Tárgyalások az elemi iskolák tár- gyában.** Felekezeti elemi iskolánk általá- nos rendezése tárgyában hétfőn délután lesz az utolsó értekezlet, a mikor is az ev. ref. iskolák vegyes bizottsága ülésezik még egyszer. A jövő héten talán már esütörtökön letárgyalja az ügyet a tanács is s véleményes javaslattal fogja ellátni.

× **A világitási vállalat zárszámadása.** Ma vizsgálja felül és állapítja meg vég- legesen a világitási bizottság Debrecen város világitási vállalatának a zárszám- adását. Ebből a célból ma délután 3 óra- kor a világitási vállalatot ellenőrző bi- zottság Körner Adolf elnöklete alatt ülést tart.

× **Pénztárvizsgálat a városházán.** Teg- nap délután a városházán, a gyámpénz- tárban Vecsey Imre főjegyző vezetése alatt pénztárvizsgálat volt. Mindent a legnagyobb rendben találtak.

× **A pincériskola ellátása.** A debreceni pincériskola vezetősége azt kérte, hogy maradhasanak meg továbbra is a Barcsay féle házban s hogy a város lássa el az iskolát fűtéssel és világítással. — Debrecen város tanácsa legutóbbi ülésében készséggel tett eleget ennek a kérelemnek.

H I R E K.

Napló.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 21. Értekezlet a Finn-estélyek rendezése tárgyában a városházán d. u. 5 órakor.

Febr. 22. A debreceni jótékony nőegylet ülése d. u. 3 órakor az árvalház nagytermében.

Febr. 22. Ipartestület közgyűlése.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

Febr. 22. A Székely asztaltársaság közgyűlése.

Febr. 22. A kölcsönös segélyező egylet közgyűlése d. e. 10 órakor (Városháza nagyterme.)

Márc. 1. A műpártoló egylet közgyűlése d. e. 11 órakor a városháza nagytermében.

Márc. 1. A Székely társaság alakuló gyűlése.

Márc. 1. A debreceni kereskedő társulat közgyűlése.

* **XIII. Leó huszonöt éves emlékünnepe**t a ritka eseményhez méltó fényvel ülte meg városunk kath. közönsége is. Az ifjuság hálaadó istentisztelete alatt, a melyet *Holzinger* Lipót kegyesrendi tanár tartott segédlettel, valamint a főistentisztelet alatt, melyen dr. *Wolafka* Nándor v. püspök pontifikált, zsufolásig megtelt a templom. Ott láttuk a helyőrségi tisztikart, a kir. tábla, törvényszék, pénzügyigazgatóság m. kir. vasuti üzletvezetőség, tankerületi főigazgatóság stb. képviselőit. Az ünnepély alkalmából pápai és nemzetiszínű zászlókkal díszített templom s az ott elhangzott magas szárnyalású, hazafias beszéd a legjobb benyomást tette mindenkire. Az istentisztelet végeztével a közönség egyrésze a kath. főgimnáziumba és Svetits-zárdába, másrésze az elemi leány és fiúiskolákba vonult, hol sikerült iskolai ünnepélyeket tartottak.

* **A V. H. O. Sz. igazgatósági ülése.** A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének igazgatósága Szegeden, a szövetség székhelyén, vasárnap délelőtt ülést tart, melyen részt vesz *Szávay Gyula* is.

* **A sorozás elmarad.** Most már kétségtelen, hogy Debrecenben az idei sorozásokat nem lehet az először kitűzött időben megtartani. A jövő március hó első 7 napjára volt kitűzve a sorozás, de miután az ujoncjutalékokat a képviselőház nem szavazta meg se meg, a meghívókat a katonai ügyosztály nem küldte szét. És bármi történjék is most már az előkészületekkel március 1-re kész sem lehetnek a hatóságok.

* **Alelnökválasztás a kamaránál.** *Szabó* Kálmán keresk. és iparkamarai elnök a kamarai alelnökválasztás tárgyában a következő meghívást intézte a kamara kereskedelmi osztályának tagjaihoz:

Néhai *Mayer* Emil urnak, a kamara nagyérdemű alelnökének (keresk. szakosztály elnökének) elhalálása folytán szükségessé válik, hogy a kamara kereskedelmi szakosztálya új kamarai alelnököt (szakosztályi elnököt) válasszon.

Az elnökség a választás határidejét az 1903. évi február hó 24-ikének délutáni 4 órájára tűzte ki s felhívja a kamara keresk. szakosztályának tagjait, hogy a kitűzött időben a kamara tanácskozó termében a választás megejtése céljából megjelenni sziveskedjenek.

* **A Csokonai-kör és a Petőfi-társaság.** A Csokonai-kör *Bartók Lajos* halála alkalmából részvétiratot intézett a Petőfi-társasághoz, a melynek titkára a következő levélben köszönte meg a Csokonai-kör figyelmét.

A Csokonai-kör tek. Elnökségének Debrecen.

Társaságunk e hó 15-ikén tartott ülésében mutattam be a Csokonai-kör levelét, melyben az Elnökség részvétét fejezi ki felejtethetlen alelnökünk *Bartók Lajos* elhunytá felett.

A Petőfi-Társaságot mélyen meghatóta a részvételnek ily nagybecsű megnyilatkozása s engem bizott meg, hogy érte a tekintetes Elnökség előtt köszönetünket tolmácsoljam.

Midőn ennek a kedves kötelességnek eleget tennék s a Kör rokonszenvét továbbra is kérem.

Szana Tamás

a Petőfi társaság titkára.

* **Kapós szerző.** Az idei farsang ugyancsak gazdagon hozza a premiereket a debreceni kamara költő titkárának, *Szávay Gyulának*. Febr. 22-én a *Szegedi* Dugovits irodalmi társaság műsorán szerepel mint a társaság régi illusztris tagja s Szeged kedvelt fia, felolvasással. A *Munka* című dramolettjét a *veszprémi, esztergomi, s. a. ujhelyi és n. kanizsai* ipartestület kérte el a farsang folyamán való előadásra. A *kassai* jogakadémia polgársága *Mártius idusa* című 1 felvonásos ünnepi darabját adja elő március 15-én. A *lugosi* magyar dal- és zeneegylet a másik márciusi darabot, az allegorikus verses játékot kérte előadásra ugyanakkorra. A *kassai* keresk. ifjuság husvét másnapján rendezendő Rákóczi-ünnepére hívta meg a költőt ünnepi verset mondani. A *miskolci* ág. nőegylet az *Eleven Kalandárium*-ot hozza színre márc. 7-én. A *pancsovai* műkedvelő-kör az *Eleven Ujság*-ot adja e hó végén, ugyanezt eljátszák Fehérgyarmaton is. A győri tanítónőképző leányai a *Tündérmese* című évszakregét adják elő élőképekkel március elején. Végül tegnap kérte fel a debreceni Csokonai-kör, hogy Rákóczi ünnepére költeményt írjon.

* **A kereskedelmi és iparkamara** értesíti a helybeli fakeskedőket, hogy a folyó 1903. évre eladásra bejelentett fa-

anyagok kimutatását a m. kir. földművelésügyi minisztérium a kamarához megküldötte. Mindazok, akik ezen kimutatás iránt érdeklődnek, azt a kamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthetik. — Debrecen 1903. február 20. A kereskedelmi és iparkamara.

* **A Svetits zárdá mulatsága.** A *Svetits* zárdá növendékei e hónap 22-én, vasárnap délután 5 órakor tartják farsangi mulatságukat, a melyen Debrecen egész előkelő társadalmá képviseltetni fogja magát a növendékek révén s épen ezért nagyon valószínű, hogy az előadást másnap 5 órakor újra meg kell ismételtetni. A műsor igen változatos és élénk lesz.

* **Finn-estélyek a színházban.** A debreceni siktetnéma iskola alapja javára a városi színházban március hó 20 és 21-én tartandó finn-estélyek tárgyában ma d. u. 5 órakor a városháza nagytermében népes értekezlet lesz. Ekkor állapítja meg a 100 as bizottság az estélyek teljes műsorát.

* **Uj kamarai tag.** *Mayer* Emil elhunytá folytán a keresk. és iparkamaránál 1 kereskedelmi beltág helye üresedett meg. Az elnökség e beltági tisztségre mai napon *Lusztig* Károly helybeli fűszerkereskedőt, mint első póttagot hívta be.

* **A Székely-Társaság kirándulása.** A debreceni Székely-Társaság kirándulások rendezését vette tervebe. A kirándulásokat a jobb idők beálltával fogja rendezni és pedig Erdélybe, miután az a kirándulások célja, hogy hazánk e kies fekvésű helyeit s általában a székely népet megismertessék azokkal, a kiknek még nem volt alkalmuk megismerni. Az első kirándulás 10 napra van tervezve s ez időre összesen 50 koronát kell fizetniök a kirándulásban résztvevőknek. Ebben benne van az utazás és a legszükségesebb ellátás. Az első kirándulásra gazdaközönségünk köréből már eddig 50—60-an jelentkeztek.

* **Háborus hírek.** A világ tele van puskapországgal, dinamittal, nitroglicerinrel s a háborus hangulatok annyira erőt vettek a minden szépért és nemesért lelkesülő közönségen, hogy az előkelőbb pékműhelyekben már kardformára sütik a kiflit, ellenben ágyutöltékké formázzák azokat a vekniket, a melyek helyet foglalhatnak ezental nemcsak minden művelt család asztalán, hanem ama mozsarakban is, amelyekben kiflimorzstát akarnak törni.

A háborus hírek keményen tartják magukat, annál is inkább, mert ma a következő megbízható értesüléseket vettük:

1. Háboru lesz, mert a szomszéd mézsáros borzasztóan fente a kését.
2. De háboru lesz azért is, mert a szemközt való cipész rengeteg talpbőrt vásárolt. Hohó!
3. Háboru lesz, mert fölment a zab ára.
4. Háboru lesz, mert Budapest megszüntették a villamos állóhelyeket.
5. Háboru lesz, mert a másik utcában a kovács tegnap rettentő sok patkót kalapált össze tüzes vasból, ojjé!
6. Háboru lesz, mert a Cupi kutyá fölhardta a kölykeit a pincéből a padlásra.
7. Háboru lesz, mert az összes kartársak mondják s azonfelül Ballépésy Enyhemér, tartalékos villamszerelő.

8. Végezetül háboru lesz, mert titkos rendeletet adott ki a hadügyi kormány, hogy a vízvezetéki tervek mozgósítása rendeltessék el.

* **A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének** igazgató választmánya e hónap 22-én d. e. 11 órakor Budapesten az Otthon-kör helyiségében (Dohány-utca 76.) fontos ülést tart, melynek folyamán az országos szövetség rendkívül magyszabású akció megindításának részleteit határozza el, azon súlyos sérelmek dolgában, melyek a legujabb időben a vidéki sajtó létezését támadták meg. A Vasvármegye felelős szerkesztője Kaffka Béla, mint az országos szövetség igazgató választmányának tagja, ezen az ülésen részletes előterjesztést tesz ezen irányban tett tapasztalatairól. Az igazgatóság ezúttal a belügyminiszterhez indítandó s Zilahy Simon elnök által vezetett küldöttség megalakítását is eszközöli.

* **Esküvő.** Molnár Lukács helybeli tekintélyes kereskedőnek leánya Mariska holnap e hónap 22-én déli 12 órakor tartja esküvői ünnepélyét a róm. kath. templomban Kóczian Gyula Balassagyarmati kir. alügyészszel.

* **Névmagyarosítások.** Heidenhoffer Pál debreceni lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel Majtényi-ra, Frankl Manó kiszállási lakos pedig Fenyő-re magyarosította.

* **Az ipartestület társasvacsorája.** A közgyűlést követő társasvacsora rendezőt felkéri az ipartestület, hogy a náluk levő aláírási illetve részvételi ivateket még a mai nap folyamán sziveskedjenek beszolgáltatni. Akik már eddig megvették jegyeiket, azok a társasvacsora alkalmával kapják kezeikhez a jegyeket.

* **A baromfi tenyésztő egyesület megalakulása.** Tegnap este előértekezletet tartottak a baromfi tenyésztő egyesület megalakításán buzgólkodó iparosok és birtokosok a Dréher vendéglő külön helyiségében. Közel huszan jelentek meg az értekezleten s elhatározták, hogy március hó első hetében megtartják az alakuló közgyűlést, melyre a szép számmal jelentkező tagokat hírlapi uton is megfoglalják hívni.

* **Cserebogár, sárga cserebogár...** Látod, látod cserebogár milyen önzők és milyen képmutatók vagyunk mi két lábbon járó, tollatlan állatok? Mikor a cigány szárfűjára rezgő hangon zengi, hogy: cserebogár, sárga cserebogár... — könyves szemekkel borusunk le az asztalra s olyan áhitattal dudoljuk nevedet — mintha abban volna belefoglalva Mahomed paradicsomának minden kéje. Mikor meg megérkezel? — összegyűjtenek testvéreid, rokonaid, barátaid, komaid és évtársaidal együtt nagy kosarakba s autodefőre visznek hidegvérű hóhéraid, kik ezért még jutalmat is kapnak. Ugy bizony! — A földmivelésügyi miniszter legujabb rendelete ugyancsak figyelmébe ajánlja a cserebogárpusztítást minden gazdának, sőt a hatóságoknak is. Akik nagyobb eredményt mutatnak fel, azokat jutalomban is részesítik. Legérdekesebb a rendeletnek az a része melyben megemlíti a miniszter, hogy különösen szól ez Hajdu és Szabolcs vármegyékre, mint ahol a legtöbb cserebogár szokott megjelenni. A rajzás ideje különben március végén és április első felében lesz.

* **Az öngyilkos katona temetése.** Varkoly Gyulát a debreceni 39-ik közös hadsereg öngyilkos közlegényét, — a kinek öngyilkossága Debrecenben általános részvételt keltett, — ma délután 3 órakor fog-

ják eltemetni szüleinek Csokonai-utca 5. számú házából.

* **A lovas szellem.** Szamosujvárt történet nemrégiben ez a mulatságos epizód, a huszárosztály altisztképző iskolájában. Kaffka lovasbrigádéros jelent meg a huszároknál egy kis barátságos szemletartás végett. Reggeltől estig folyt a szemle de a végén kénytelen volt a brigádéros konstatálni, hogy itt bizony mintaserű rend, kifogástalan tisztaság uralkodik, egy szóval úgy megy minden, mint a karika csapás. E megnyugtató tudatban éppen távozni akart, midőn szembetalálkozott egy főhadnaggyal. Nyomban megkérdezte:

— A főhadnagy ur honnan jön?

— Az altisztképző iskolából.

— Nagyon jó! akkor oda is benézek, — mondá a vitéz generális és megindult kíséretével az iskolába.

Végignézett a kipödrött bajuszu, és szittya kinézésű székely góbékon és megelégedéssel legeltette rajtuk szemét. A következő percben megszólalt és a lovasági reglamiból szokott kérdészt intézte a huszárokhöz:

— Megtudnátok-e mondani fiaim, hogy mi a lovas szellem?

— A góbék egyértelműleg hallgattak.

— Nos? hát egyikőtök sem tudja a szabályzatot. A lovas szellemet kérdem, mi a lovas szellem?

A huszárok ismét mozdulatlanul ülték, hanem egy merész mégis akadt közöttük s jelentkezett a talány megfejtésére.

Kaffka az ambiciózus huszár látára igen nyájasan, élénk szelidséggel kérde:

— Mond meg hát édes fiam, mi a lovas szellem?

— Kisírtet lúhátan — válaszolá a góbé kevélyen és szétnevezett társai között mint aki megmentette a székely huszár becsületét.

* **Pizkos a Piac utca.** Akik visszaemlékeznek az elmúlt évekre, azt találják, hogy Debrecenben a köztisztasági viszonyok nem csak hogy javultak volna, de határozottan rosszabbodtak. All ez különösen a Piac utca köztisztasági állapotára. A mi főtérünk nem szólva a délelőtti időkről, délután sem mutat nagyvárosi képet. Hogy az ember egyik oldalról a másikra átmelessen, valóságos szemetes dombokon kell keresztül gázolnia. Ez pedig csak azt bizonyítja, hogy az utcaseprők, akik pedig meglehetősen port vernek fel munkájukkal a 12—1 óra közt nem végzik lelkiismeretesen feladatukat. A hozzánk több oldalról érkezett panaszos sorok kapasan felhívjuk erre a körülményre a város figyelmét.

* **A függetlenségi-párt mulatsága.** A debreceni függetlenségi párt annyi éven keresztül fényes sikerű táncmulatságát ma este tartja meg a Bika szálló disztermében. Ez e mulatság szokott lenni a legnépesebb az összes debreceni vigalmak között, külső képe pedig jóleső érzéssel tölti el a magyar táncért, magyaros mulatságért lelkesedőket. Az idő nem tudta megváltoztatni a függetlenségi párt mulatságainak képét s a sarkantyas magyar ifjak deli magyar lányokkal most is éppoly lejtik daliás, büszke táncainkat, mint lejtették évtizedekkel ezelőtt. Felhívjuk a mulatni vágyó ifjuság figyelmét a ma esti táncmulatságra.

* **Kellemetlen találkozás.** Gönczy Ilona szállodai szoba-felvigyázónő tegnap érkezett Rimaszombatból Debrecenbe, hogy itt állást keressen. Amint a Piac-utcán sétált, legnagyobb meglepetésére

egy régi, de épen nem kedves ismerőssel találkozott, Klein Géza volt rimaszombati szállodai szolgálóval, ki pár héttel ezelőtt együtt szolgált vele s miután ládáját feltörte és 40 korona pénzt ellopott — nyomtalanul eltűnt Rimaszombatból. Gönczy Ilona rögtön a legközelebbi rendőrhöz fordult s a gyanútlanul sétálgató Klein Gézát bekísérette a bünyügyi osztályhoz. Klein ur handa bandázás közepette tagadta a terhére rótt büncselekményt, a rendőrség azonban nem vette készpénznek Klein Géza ékeszólását s táviratilag tudakozódott a rimaszombati kir. ügyészégnél Klein ur multja után. — Pár óra alatt itt volt az ügyészség válasza: Klein Géza azonnal letartóztatandó. A váratlanul hurokra került tolvajt rögtön letartóztatták.

* **Megkerült téli bunda.** Pár nappal ezelőtt történt, hogy Szálkai Albert faszovati gazda bajlott Debrecenbe. Jó falusi szokás szerint megállította szekere az uton, közel a Salétom laktanyához, rádobta a lóra téli bundáját, maga pedig nyugodtan bebállagott a városba. — A mostan télutói inséges világban szinte természetes, hogy mire Szálkai visszakerült szekerehez, a bunda eltűnt. A károsult gazda jelentést tett a rendőrségnek. — Tegnap azután megkerült a bunda. Dobos rendőrbiztos Grósz Mór ócskásnál találta meg, ki azonban az eladóról részletesebb felvilágosítást adni nem tudott. A bundát elkobozták, s vissza fogják adni gazdájának.

* **Halálozások.** A tegnapi nap folyamán elhaltak: Füzessy János ev. ref. 23 éves, Kis Zsuzsanna ev. ref. 3 éves, Kíler Elemérke róm. kath. 3 hónapos, özv. Somosi Lázárné ev. ref. 83 éves, Varkoly Gyula ev. ref. 22 éves.

* **Az iparos ifjuság önképző egyesületének** február 15-én tartott táncvigalmán felülfizettek: Tóth Kálmán testületi elnök, Német András Dávidházy Kálmán, Vadon Sándor, Tóth István, Tóth Béla 10—10 koronát. Tekli Ede 6 koronát. F. R. Bakos Kálmán, Piros Béla, Dr. Hutter Károly, Szabó Kálmán N. R. J. Mayer Emil 5—5 koronát. Nagy Lajos, Nagy Györgyné, Szedlák József, Mihailovics Jenő Dézsy Lajos 4—4 koronát, Dr. Körössy Kálmán 3 koronát, Wacha Róbert, Kormos Gyula 2—2 koronát, Hoffmann és Kronovitz 2 kor. 40 fillért. Széplaki József Tóth Kálmán 2—2 koronát. Vojta Géza, Mayerik Istvánné, Molnár Péterné, Frenel Gyula, Sverla Gyula 1—1 koronát. Fogadják az ifjuság nevében hálás köszönetünket. Fridvalszky Rezső e. alelnök.

* **Rakoncátlan inasok.** Tegnapelőtt történt, hogy egy nagy sereg iparostanonc botrányt csinált a Piac-utcai főposta épülete előtt Két galíciai zsidót fogtak közre, s gunyolódó, esufundáros szavakkal és otromba tréfákkal üldözték a mit sem vétő embereket. A vicces urak közül 14-et idéztetett meg Erdélyi tb. kapitány, s mindannyiokat jelentékeny pénzbüntetéssel tréfálta meg a sikerült utcai tréfáért. Ebből talán okulnak majd a jövőre nézve.

* **A Zion egyesület táncvigalma.** A Zion debreceni betegsegélyző egyesület február 28-án saját pénztára javára zártkörű táncvigalmat rendez a Bika szálló disztermében. A mulatság fél 9 órakor kezdődik, belépő díj személyenként 2 korona, családjegy 6 korona, páholyjegy 8 kor. Jegyek előre válthatók Weisz Sándor, Fekete Jakab, Schwarc M. L., Boros testvérek és Rózsa Lajos urak üzletében.

Felülfizetéseket — tekintettel a jótékony célra köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza a rendezőség.

* **Öngyilkos akart lenni.** Krand Arthur a debreceni 3. honvéd gyalogezred közlegénye megakart válni az élettől. Októberben vonult be s sehogysem tudott megbarátkozni a gyöngyével. Bement a legénységi szobába, megtöltötte szolgálati fegyverét s éppen szívének illesztette a fegyver csövét, mikor a szobába lépett Török Örvész, ki egy ugrással a fiu mellett termett s kiütötte kezéből a fegyvert. A nagyobb bajból ugyan megmenekült az életunt baka, de már a kisebb bajt, az ezredraportot nem tudta kikerülni.

* **120 iskolamulasztó tanonc.** Január havában nem kevesebb, mint 120 iparostanonc mulasztott több, kevesebb előadási órát az iparos tanonciskolában. Az igazgató betérjesztése alapján tegnap idézték fel a mulasztókat, az ipartestület helyiségébe, hol a kellő bizonyítványokkal bírót elbocsájtották, az igazolatlanul mulasztókat pedig szigorúan megbüntették. — Ha így folytatják a tanoncok, év végére többnek lehet kilátása arra a kellemetlen és súlyos büntetésre, hogy eltiltják a Debrecenben való tanonckodást. Fernti hírlíket különösen ajánljuk a szülők figyelmébe, kik talán nincsenek is értesülve tanonc-gyermeük gondatlansága és könnyelműsége felől, — mine nézve az ipartestületnél teljes felvilágosítást nyerhetnek.

* **Riadalom a Piac-utcán.** Tegnap este fél hét óra tájban nagy csődületet es ijedelmet okozott egy újságáruló vigyázatlansága. Danka György újságáruló szokásos körutjára indult s a külsőség veszedelmes kutyáitól félve magához vette hatlövetű forgópisztolyát. A pisztolyban csak két töltés volt s a hengerben levő töltényeket a ravasz alá akarta fordítani. Amint így vizsgálta a fegyvert — a ravasz elcsattant s a pisztoly nagy dördüléssel elsült. Szerencsére a golyó senkiben sem tett kárt, a földbe turódott. A vigyázatlan újságárulót feljelentették a rendőrségen, forgópisztolyát pedig elkobozták.

* **A debreceni kölcsönös segélyző egyesület igazgatósága** (Kossuth-utca Zádor ház) értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a folyó évben alakult 20-ik évtársulatba belépéseket, késelemi díjak fizetése nélkül e hó végéig fogad el.

* **Hol szórakozunk vasárnap?** A Márkus Jenő éttermében „Baksőr csapolás” lesz. Ugyiszintén koronasör, a la Pilseni frissen csapolva kapható minden időben. Uzsonna és vacsora különlegeségek. Este a katonazene hangversenye, belépő díj nélkül.

* **A „Polgári takarékos segélyszövetkezet”** (Piac-utca 83. sz. a.), mely ez idén is 6% osztalékot ad tagjainak, — ez uton értesíti a t. közönséget, hogy a megalakult VII. évtársulatba tagok még mindig mulasztási illeték nélkül léphetnek be. Kölcsönöket a f. VII. évtársulatra is folyósít.

* **A korona takarékos hitelszövetkezet.** 1903-ik évi január hó 1-én megnyitotta a 3-ik évtársulatát. Ezen újévtársulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac-u. 6 szám alatti helyiségben teljesíthetők. Minden törzsbetét után hetenként 1 korona fizetendő. Az intézet előnyei: törzsbetétei 6 százalékot jövedel-

meznek, kötelező heti betétekkel előmozdítja a takarékoságot, továbbá minden törzsbetét után 200—260 korona kölcsön kapható. Miután a szövetkezet a kölcsönnek külön visszafizetését nem kívánja hanem az a heti betétekkel törlesztődik, így a szövetkezet kölcsönei a könnyű visszafizetési módozat által különösen előnyösek kereskedőknek, iparosoknak, mezőgazdáknak és hivatalnoknak egyaránt. A kölcsönök kezesség mellett betáblázásra és biztosítékul elfogadható értékekre adatnak.

A két év társulatba beiratkozott 1529 tag heti 4948 korona befizetéssel. A befizetett tőke 463.621 korona. A belépés ez idő szerint még mulasztási illeték nélkül történhet.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Febr. 21. Szombaton: *Képzelt beteg*, vigjáték. C

Febr. 22. Vasárnap: délután *A szökött katoná*, népszimű, este *Proletárook*, szimű, Ujházi Ede vendégfellépéssel.

— **(Cifra nyomoruság.)** Csiky Gergely bizony elég hamar elavult. Láttuk ezt tegnap is, midőn az egykor annyira kedvelt színházi műsorszállító mester egyik sziműve, a Cifra nyomoruság valósággal untatta a kis számú közönséget. Pedig az előadás jó volt; de a színészek lelkes igyekezete sem tudott életet lehelni a költészet, alkotó erő s eszmék nélkül szükölködő ócska bábjátékba. A mi tetzés felhangzott az este, mind a színészek javára írható csupán. Az első riadó tapsot *Jeszenskyné* aratta azzal a váratlan meglepetéssel, hogy a jeles hősnő pompásan, ötletesen, elragadó jókedvvel játszott egy komikai szerepet. *Csige Ilonka* mint *Bella* bájos csiesergésével, kedves játékával, leányosan csendülő hangjával és természetes üdeségével hódított. Nagyon ügyes és hatásos volt *Havasi Szidi* már megjelenésével is kacagtató alakítása. *Menszáros Margit* a rokon érzést alig keltő, Csiky-féle száraz Eszter szerepébe öntött színt, lelket finom művészi jellemzéssel. Dícséret illeti a mindig derék *Ebergényinét*. A férfiak közül *Pataki Poprádiban* a régi *Pataki* volt, eredeti, művészi eszenkifaragott figurai. *Sebestyén jóizü Csoma Bálintja Ujházi* páratlan remek alkotásának árnyékában is invencióval érezte a tehetség eredeti értékét. *Bálnai személyesítője Klenovics* egyszerű, nemes eszközökkel ért el hatást. Említést érdemel *Palágyi, Virágháti, Farkas Béla* és az apró szerepekben is érdekesen feltűnő *Papir Sándor*.

— **(Színház a pincében.)** A fővárosi lapok azt írják, hogy Szalkai Lajos miskolci szinigazgató hat évre kibérelte a budapesti Párisi Mulatót és Uj színház címen színházat nyit ottan. Ez lesz Budapest második világ nevezetessége. Az első a beszélő újság, a mi sehol a vilá-

gon nincs másutt. A második ez a pince színház lesz. Mivel hogy a Párisi Mulató helyiségei a pincében vannak. Ilyen színház sincs még a világon.

TAVIRATOK.

Királyi kitüntetések.

Budapest, febr. 20. (Saját tudósítónk távirata.) Öfelsége a király a kiegyezés körül kitejtett munkásságuk elismerésül *Toepke Alfréd* államtitkárnak a *Lipót-rend* nagykeresztjét, *Andreánszky, Popovics* és *Biró* miniszteri tanácsosoknak a *Szt.-István-rend* kiskeresztjét, *Emmerling* osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi rangot. *Tresztyánszky* és *Ottlik* miniszter tanácsosoknak pedig a *Lipót-rend* lovagkeresztjét adományozta.

Soós birót felfüggesztették.

Budapest, febr. 20. (Saját tudósítónk távirata.) *Soós Kálmánt*, a zsarolás és megvesztegetéssel gyanúsított törvényszéki birót a budapesti kir. törvényszék fegyelmi tanácsa mai ülésén felfüggesztette állásától.

Gabona tőzsde.

Budapest, febr. 20. (Saját tudósítónk távirata.) *Buzakinál*at mérsékelt, vételkegyöngye. — *Bágyadt* irányzat mellett 16.000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek *bágyadtak* időszép.

Buza áprilisra	7.50—51.
Rozs áprilisra	7.52—53.
Zab áprilisra	6.00—61.
Tengeri májusra	6.08—10.
Repece augusztusra	11.95—12.05.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

A pápa jubileuma. XIII. *Leó* pápa jubileumát tegnap a katolikus egyház nagy ünnepséggel ülte meg a fővárosban. A hivatalos főmise a budavári *Mátyás-templomban* volt, ahol *József Ágost főherceg*, *Augusztá főhercegnő*, *Klotild főhercegnő*, a magyar kormány tagjai *Széll Kálmán* miniszterelnök, a képviselőház tagjai *Apponyi Albert* gróf, és a főrendiház tagjai *Csáky Albin* gróf vezetése alatt voltak jelen. A misét *Vaszary* gyöngyölkedése következtében dr. *Kohl Medárd* püspök celebrálta. A mise végén a pápai Himnuszt énekelték. — Az egyetemi templomban délelőtt 10 órakor volt az ünnepi isteni tisztelet, amelyen *Kéthly Károly* rektor vezetése alatt jelen volt az egyetemi tanártestület, az egyetemi ifjak *Szent Imre* egylete zászlójuk alatt s az egyetemi hallgatóságon kívül igen előkelő közönség. A misét *Krizsán Mihály* pápai kamarás végezte fényes segédlettel. — Ünnepi szent mise volt a királyi palota *Szent-István* kápolnájában, melyen jelen volt *Apponyi Lajos* gróf a király magyarországi udvarnagya az udvarmesteri hivatal tagjaival és *Galla Au-*

tal várkapitány a várkapitányság tisztviselő karával.

A fővárosi főkapitány helyettes ünneplése. Pekáry József mint fővárosi főkapitány helyettes 25 éve áll az államrendőrség szolgálatában. Ebből az alkalmából a fővárosi rendőrség ünnepet rendezett tiszteletére. Pekáryt a rendőrtisztviselők Rndnay főkapitány és Splényi rendőrtanácsossal élükön üdvözölték s átajuttatták neki az összesztisztviselők díszes albumát.

Regénycsarnok.

EGY LOVAGIAS ÜGY.

Irtá: *Malonyay Dezső.*

Öltözőszobájának pedáns rendjét megirigyelhette volna a leglelkismerete-sebb kereskedő s most, hogy kezd határozottabb körvonalakat ölteni előttem a gavallérság misztikus káprázatából kibontakozó alakja, most már megtalálom abban a lakásban az egész embert; nem a dohányzójában, a szivartárcák, a falra rakott paripaképek, fegyverek, lovagló ostorok, sarkantyúk, a havannás dobozok, öblös börszékek és ezüstszegegyű kristály-tálcák között, nem is a hálószobájának boklákkal borított, párnákkal zsúfolt széles kerevetén: hanem öltöző szobája szekrényeiben. Rend, rend, kétségbeejtő, iszonyu rend! Mintha számozva lett volna minden holmija, úgy lógott a fogasokon, évad szerint aggatva, a tömördek ruha.

Nyolevanót telén, mintha beléunt volna szokott szórakozásaiba, kevesett járt közénk. Néha hetekig nem láttuk, olykor felutazott Bécsbe, vagy vidékre ment vadászni. Faggatták, hogy talán nősülni szándékozik s azzal bujkál? . . . Csakugyan, észrevettük, hogy szokása ellenére gyakrabban járt egy leányos házhoz, mint egyébévé.

Dusgazdag sopronmegyei család volt az, a nyári hónapokat kivéve, nagy házat vezettek Pesten. A családfő, különben kedves öreg ur, nem igen számított, az asszony dirigált a házban; katonás szép asszony volt s még szebb a leánya. Pistát szívesen fogadták s mindnyájan természetesnek találtuk, hogy azt hódítsa meg, a ki neki tetszik: az asszonyt, vagy a leányt . . .

Náluk ismerkedtünk meg Gaál Dezsővel.

Jó fiu volt, de inkább aféle latejner, kinek rendesen ott fityeg hátul, a gallérra csuszva ki kabátjának az akasztója s tiz-huz esztendeig ábrándozik egy leányról, sőt akkor is írja hozzá a verseket, titokban, mikor már valaki más régen feleségül vette. No, Gaál nem egészen ilyen volt. Valami atyafiság is kötötte őt a sopronmegyei családhoz. Tegedőnek a leánynyal gyermekkoruk óta. Pista nem tetszett neki, ezt nem is titkolta, Széchy letegezte a bemutatkozás alkalmával, ő azonban, mintha észre se vette volna, következetesen urazta. Pista azután nem törődött vele, többé nem létezett számára, nem látta meg.

Mikor szóba hoztuk Pista előtt, még ő védte: „Ne bántsátok! Mint aféle kalendárium-esináló, kissé ügyetlen az istenadta!”

Tényleg, hovatovább megszerettük a kalendárium-esinálót.

A kik közelebről ismerték, azt állították róla, hogy nagy képzettségű vegyész; egy jó szabó uri embert is formálhatott volna belőle. Néhányszor találkoztam vele az utcán, hazakisértem: az anyjával lakott a Kalap-utcában. Nagyon egyszerű, valóságos laboratórium volt a szobája. Bevallom, nekem imponált az a sok göreb, meg lombik s kedvem lett volna, mint gyermekkoromban a fizika professzoromat, megkérni őt is, hogy mutasson valamit! . . . Soha sem érezte velem, milyen tudatlan vagyok s tessék elhinni, talán éppen azért ragaszkodtam hozzá. Meg az, hogy ő dolgozott! . . .

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma, szombaton, 1903 febr. 21-én „C” bérlet.

Képzelt beteg.

— Bohózatos vigjáték 3 felvonásban. —

S Z E M É L Y E K :

Argan, képzelt beteg	Sebestyén G.
Beline, Argan második neje	Ebergényiné
Angelika, Argan leánya s Cleante kedvese	Menzáros M.
Louison, Argan kisleánya	Szabó Gy.
Beralde, Argan öcsese	Farkas Béla
Cleante, Angelika kedvese	Palágyi Lajos

Diaforius, orvos
Tamás, a fia és Angelika kéréje
Purgon, Argan orvosa
Flaurant, gyógyszerész
Bonnetoi, jegyző
Toinette

Nagy Dezső
Krémer Jenő
Szilágyi A.
Szalay K.
Virágháty L.
Hahnel A.

Végül:

ARGAN ORVOSSÁ AVATÁSA.

Bohókás nagy jelenet énekkel.

SZEMÉLYEK:

Az orvosi kar elnöke	Diaforius ur.
1-ső orvos	Purgon ur.
2-ik orvos	Diaforius ur.
Egy gyógyszerész	Flaurant ur.
Orvosjelölt	Argan ur.

Holnap vasárnap, febr. 22-én, két előadás.

Délután 3 órakor, bérletszűnet, félárakkal.

A szökött katoná.

Eredeti népszínmű 3 felvonás.

Este 7 és fél órakor, bérletszűnetben:

A PROLETÁROK.

Színmű 4 felvonásban, Irtá: Csiky Gergely.

Egyedü vadí ango

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsan meggyógyítja a gyomorgörsöt, kólikát és hasesikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpohadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, koszsó bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, közhévenyt, fülfájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apácza védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozzadjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 18 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csakis az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyszerében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebb és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megerkeztéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olesó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérvével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily ezim alatt:

— Thierry (Adolf) Örangyal-gyógyszertára Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett. —

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

